

Kangasala Kirkko-Aakkula Arkeologinen valvonta 2012

Hannu Poutiainen
Tapani Rostedt

Kustantaja: Kangasalan kunta

Sisältö:

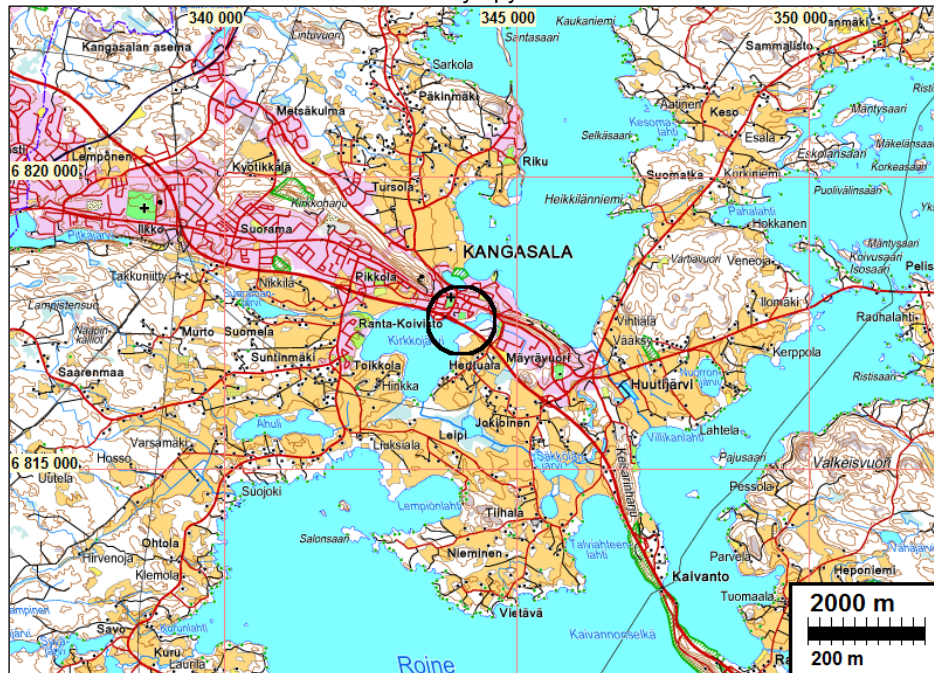
Perustiedot	2
Valvonta	2
Kartat	4
Kuvia	5

Kansikuva: Puistokäytävän keskiosaa kaivettuna määräsyvyyteen

Perustiedot

- Alue:** Kangasalan keskustan eteläosassa, Kuohunlahden luoteispuolella ja hautausmaahan eteläpuolella sijaitsevan Kirkko-Aakkulan kivi-kautisen asuinpaikan (mj.rek. 211010027) länsipuolelle tehtävän puistokäytävän perustamistyön valvonta.
- Tarkoitus:** Tarkastaa ja varmistaa ulottuuko kivi-kautinen asuinpaikka rakennettavalle puistokäytävälle
- Työaika:** Maastotyöaika: marraskuu 2012
- Kustantaja:** Kangasalan kunta
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, Hannu Poutiainen ja Tapani Rostedt
- Aiemmat tutkim:** Rostedt T inventointi 2009, Luoto K tarkastus 2007, Lähdesmäki U tarkastus 2005, Nurminen T inventointi 1993.
- Tulokset:** Puistokäytävän kohdalla ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen tai esi-historiaan viittaavaa.

Paikka mustan ympyrän keskellä.

Valvonta

Alueelle suunnitellaan ja siellä suoritetaan Kuohunlahden puiston parantamista. Hankkeen johdosta Pirkanmaan maakuntamuseo antoi lausunnon (30.1.2012, diar: 533/2011), jossa edellytettiin että lännestä muinaisjäännösalueen kiertävän puistokäytävän perustamistyöt pitää tehdä arkeologin valvonnassa. Kangasalan kunta tilasi kyseisen valvonnan Mikroliitti Oy:ltä. Valvonta suoritettiin marraskuun alussa v. 2012.

Vuoden 2009 inventoinnissa (Rostedt, Mikrolitti Oy, Kangasalan keskustan osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi) todettiin, että muinaisjäännösrekisterissä rajattu asuinpaikka on osaksi tuhoutunut, osaksi ilmeisesti lähes täysin ehjä. Tuolloin rajattiin inventoinnin menetelmällä (topografia, maastohavainnot) säilynyt asuinpaikan osa ja se osa mikä ilmeisesti on tuhoutunut. Tämän tuhoutuneeksi arvioidun muinaisjäännöksen osan länsireunalle ja v. 2009 rajauksen mukaisen alueen ulkopuolelle, mutta vanhan muinaisjäännösrekisterin rajauksen sisäpuolelle, aivan sen reunalle, oli suunniteltu puistokäytävä, jota tarkoitus perustaa poistamalla maakerros sen alalta ja peittämällä kaivettu ala soralla (tms.). Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnon mukaan muinaisjäännöksen kiertävän puistokäytävän perustamistyö oli suoritettava arkeologin valvonnassa.

Puistokäytävän perustamissyvyyteen kaivamisen arkeologinen valvonta ja dokumentointi hoidettiin kahden arkeologin voimin. Siten voitiin yhtäaikaaisesti seurata mahdollisten kulttuurikerrosten ja/tai rakenteiden sekä löytöjen paljastumista kaivettaessa ja tarvittaessa mahdollisesti esiin tulevan muinaisjäännöksen alustava dokumentointi olisi voitu suorittaa nopeasti. Valvontatyö suoritettiin hyvissä sää- ja muissa oloissa.

Kaivaminen suoritettiin telaketjuilla varustetulla kaivinkoneella, jossa käytettiin tasateräistä kauhaa. Ensimmäisessä vaiheessa poistettiin turve ja sen jälkeen maanpintaa hyvin ohuina kerroksina, kunnes päästiin määräsyyvyteen, 10-15 cm. Kaikkiaan kaivettiin valvonnassa noin 55 m mittainen osuus, jonka leveys oli 3.3-3,5 m.

Kaivettaessa tarkkailtiin mahdollisia löytöjä, kulttuurikerroksia tai rakenteiden merkkejä. Kaivamisen kuluessa tarkastettiin kaivettua maa-ainesta. Kaivamisen jälkeen kyseinen taso valokuvattiin. Valvonnan aikana todettiin, että puistokäytävän kohdalla maa-ainekset olivat modernin maan käytön – kunnallisteknisten yms. kaivantojen, maa-aineksen kasaamisen ja pois kaivamisen – yhteydessä sekoittuneet kauttaaltaan. Koskematon ”alkuperäistä” maaperää ei pintaosissa havaittu. Ns. löytöinä havaittiin ainoastaan nykyaikaista tavaraa kuten modernia tiiltä, kattotiiltä, kaivantojen muovisia varoituskauhoja, styroxin kappaleita, rautarajua ja kaapeleiden pätkiä.

Valvonnan kuluessa puistokäytävän paikalla ei todettu mitään arkeologisesti merkittävää.

Kangasalan kunta oli myös suunnitellut luontopolun (tms.) perustamista hautausmaan eteläpuolen kupeeseen. Tämä polku kulkisi ehjäksi arvellun kivikautisen asuinpaikan osan halki, koko asuinpaikan leveydeltä. Kyseistä luontopolun perustamistyötä ei katsottu voitavan suorittaa vain valvonnan varassa, etenkin kun Pirkanmaan maakuntamuseon lausunto ei siitä mitään mainitse ja lisäksi kyseinen työ olisi edellyttänyt tutkimusluvan. Siten työ käsitettiin kattavaksi ainoastaan Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnossaan mainitseman, muinaisjäännöksen kiertävän puistokäytävän alueen.

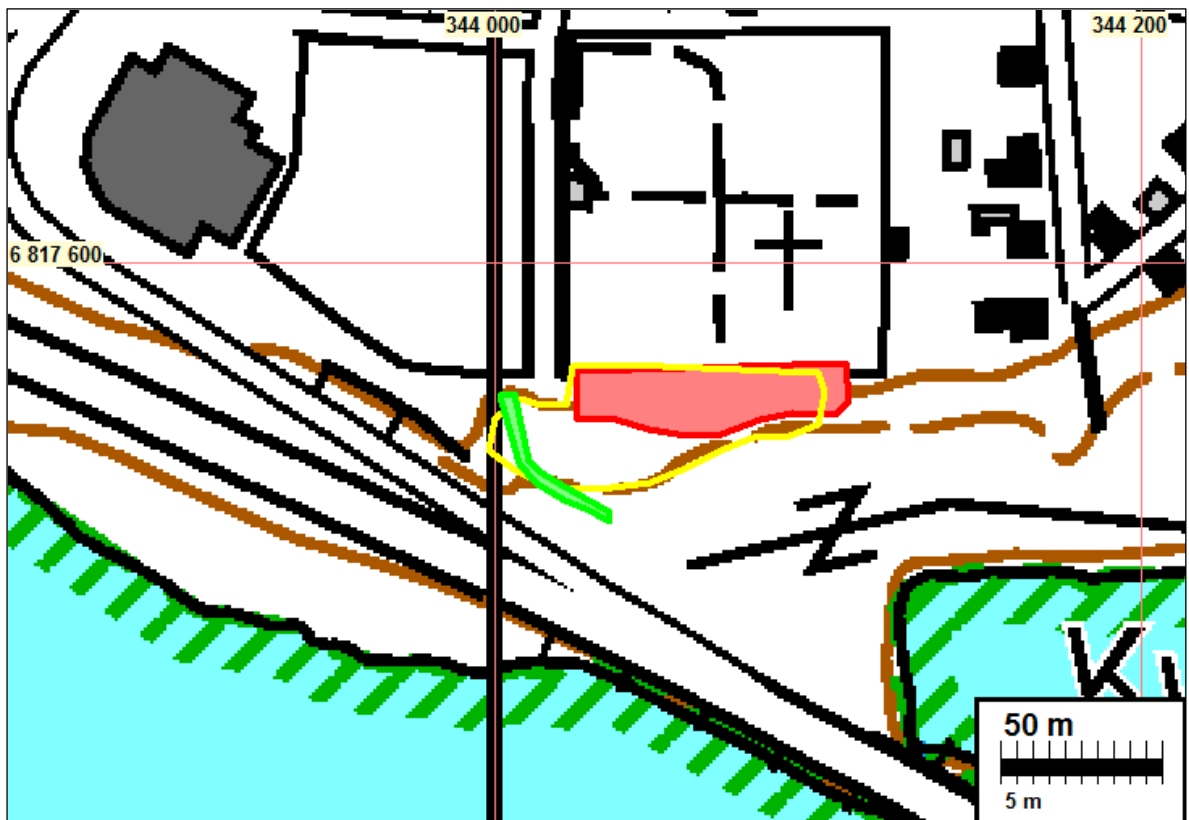
22.12.2012

Hannu Poutiainen
Tapani Rostedt

Kartat

Kartta v. 2009 raportista (koordinaatit KJK2). Siihen on merkitty punaisella säilynyt asuinpaikan osa ja vaaleanpunaisella tuhoutuneeksi katsottu asuinpaikan osa. Pääle piirretty vihreällä nyt valvonnassa perustettu puistokäytävän osa

Karttaselitys seuraavan sivun ilmakuvan selityksessä

Ilmakuvaan on merkitty punaisella v. 2009 inventoinnissa tehty muinaisjäännösrajaus ja keltaisella muinaisjäännösrekisterissä syksyllä 2012 oleva raja. Vihreällä valvottu puistokäytävän perustamisosuus.

Kuvia

Maastoon merkittyä puistokäytävän linjaa ennen kaivamista

Maastoon merkittyä puistokäytävän linjaa ennen kaivamista

Puistokäytävän kaakkoisosaa kaivettuna määräsyyvyteen.

Puistokäytävän keskiosaa kaivettuna määräsyytyteen

Puistokäytävän luoteisosaa kaivettuna määräsyytyteen